

Силабус навчальної дисципліни
«Народне мистецтво України»
 назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
 декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	вибіркова навчальна дисципліна
Курс	1
Семестр	1
Семестровий контроль	екзамен
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/кількість годин	Загальна кількість годин – 135 годин , кредитів ЄКТС – 4,5: аудиторні години – 64 (лекційні – 32 год., семінарські заняття – 32 год.), для самостійної роботи студентів визначено 71 год.)
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Предметом навчання є вивчення провідних галузей народного мистецтва України у їх традиційних формах домашніх занять промислів, архаїчних формах і технологіях створення. У процесі навчання студенти розуміють художні й технологічні особливості різних виробів народного мистецтва. Також відбувається і знайомство з провідними регіональними центрами й осередками.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	<p>Мета дисципліни – набуття системних теоретичних знань про народне мистецтво України. Формування практичних навичок самостійного художнього аналізу творів народного мистецтва; створення візуальних рядів, що відіграє важливу роль у формуванні професіоналізму і поваги до традиційної художньої творчості.</p> <p>Завдання :</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування теоретичних знань про основні галузі народного мистецтва, традиції, що формувались у її розвитку; - вивчення базових понять дисципліни в межах галузевої структури; - набуття теоретичних знань про особливості матеріалів і технік, які мали розвиток у народному мистецтві України; - формування практичних навичок та умінь в галузі аналізу і атрибуції виробів народного мистецтва. - здатність до виявлення головних художніх ознак виробів

	народного мистецтва;
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<p>Для успішного вивчення навчальної дисципліни «Народне мистецтво України» студентам необхідно знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання елементарних принципів, що визначають предмет я твор народного мистецтва; - знання соціокультурних чинників формування різних мистецьких традицій; - вміння визначати принципи і джерела виготовлення предметів народного мистецтва, як художніх об'єктів; - володіння елементарними навичками атрибуції матеріалів технологій виробів народного мистецтва.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<p>інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 2. Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху. ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 5. Здатність застосовувати на практиці знання, навички та вміння, набуті у результаті дослідницької роботи. ЗК 6. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень на основі аналізу отриманої інформації. ЗК 10. Позитивне ставлення до несхожості людей та інших культур. ЗК 14. Уміння аргументувати власну позицію.</p> <p>Фахові компетентності: СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності розвитку образотворчого та декоративного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу. СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. СК 3. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань образотворчого та декоративного мистецтва. СК 4. Здатність використовувати знання про основні закономірності і сучасні досягнення у теорії, історії та методології образотворчого та декоративного мистецтва. СК 5. Здатність володіти знанням базової мистецтвознавчої експертної, методичної літератури. СК 9. Здатність інтегрувати професійні знання та навички використовувати їх в інтерпретації художнього образу в експертній діяльності. СК 18. Грунтовне розуміння історії мистецтва, детальні знання</p>

	<p>визначеної галузі дослідження у поєднанні зі знаннями щодо ведення загальної наукової дискусії.</p> <p>СК 20. Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження.</p> <p>СК 21. Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію мистецтвознавчій діяльності.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Здобувачам навчальної дисципліни «Історія декоративного мистецтва»</p> <p>РН 1. Грунтовні знання з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв.</p> <p>РН 2. Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні з знаннями загальної наукової дискусії.</p> <p>РН 3. Володіння техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції мистецьких творів і пам'яток культури.</p> <p>РН 4. Уміння виокремити основні етапи розвитку світового та національного мистецтва, вміння виділити та обґрунтувати загальні засади та специфіку культурно-історичних процесів.</p> <p>РН 5. Здатність до використання різноманітних методів інформаційних та комунікативних технологій для ефективного спілкування на професійному рівні.</p> <p>РН 7. Володіння методами опрацювання мистецтвознавчої літератури, узагальнення та аналізу мистецького матеріалу дотриманням норм академічної доброчесності, принципам формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <p>РН 8. Володіння понятійно-категоріальним апаратом та використання фахової термінології мистецтвознавства, застосування їх при проведенні наукових студій та публікації результатів дослідження.</p> <p>РН 11. Здатність вивчати та використовувати досвід світових мистецьких практик різного часу.</p> <p>РН 12. Здатність аналізувати актуальний стан та тенденції розвитку сучасного мистецтва.</p> <p>РН 13. Глибокі знання про сучасні засади функціонування та організації культури і мистецтва.</p>
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Форми оцінювання:</p> <p>- семестрове оцінювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контрольна робота (тест) – 15 балів/ 5 балів*. 2. Відвідування лекцій – 5 балів/ 5 балів. 3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 15 балів/ 10 балів. 5. Підготовка презентації – 15 балів/5 балів. 6. Участь у наукових конференціях – 15 балів/10 балів. 7. Самостійна робота – 15 балів/5 балів. <p>* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної</p>

	<p>оцінки з відповідної форми контролю. Організація оцінювання. Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).</p> <p>підсумкове оцінювання: - форма оцінювання – екзамен; максимальна кількість балів, які може отримати здобувач – 20 балів</p> <p>Організація оцінювання Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).</p> <p>Умовою допуску до підсумкового оцінювання є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у семінарах, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р., наказ №187-0).</p> <p>Оцінка здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за семестр за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають екзамен.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на екзамені обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Ефективному використанню набутих знань і вмінь сприятимуть набуті загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність впровадження у професійну сферу державної мови, користування нею усно і письмово; - здатність до абстрактного узагальнення мистецтвознавчого багажу і його інтегрування в систему загальних культурних цінностей українського соціуму; - комунікувати з фахівцями різних сфер мистецтвознавчої науки - здатність до особистої креативності;

	<p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - можливість знайти фах мистецтвознавця (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво, реставрація); - можливість стати мистецтвознавцем-експерт у різних галузях мистецтва (аукціоніст, оцінювач творів мистецтва); - стати науковцем-музейником, працівником архіву; <p>Можливість працювати в системі закладів мистецтва і культури, державним службовцем в органах управління у сфері культури, займатися індивідуальною діяльністю в галузі експертизи, культури та мистецтва, дослідницькою діяльністю.</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Навчальний курс «Народне мистецтво України» складається з циклу лекцій і семінарських/практичних занять, а також самостійної роботи, структурованих у двох змістових модулів. Проходження кожного модуля передбачає здійснення рубіжного контролю.</p> <p>Змістовий модуль 1. Традиційні галузі народного мистецтва в Україні (XIX – початок XX ст.)</p> <p>1.1. Місце українського народного мистецтва у загальній морфології мистецтва</p> <p>1.2. Історико-етнографічне районування у контексті регіональних традицій народного мистецтва України</p> <p>1.3. Традиційна деревообробка в Україні другої половини XIX – початку XX ст.: технічні прийоми, асортимент</p> <p>1.4. Українське народне гончарство: морфологія галузі, географія народних осередків, особливості технологій і форм; асортимент виробів</p> <p>1.5. Українське традиційне гутництво (XII – початок XX ст.)</p> <p>1.6. Традиційне ковальство</p> <p>Змістовий модуль 2.</p> <p>2.1. Українське домашнє ткацтво: технологічний контекст</p> <p>2.2. Особливості виготовлення та оздоблення українських народних тканин: регіональний контекст</p> <p>2.3. Настінний розпис в Україні: топографія поширення і стилістика</p> <p>2.4. Українська традиційна вишивка: вбрання</p> <p>2.5. Українська традиційна вишивка: інтер'єрні тканини</p> <p>2.6. Писанкарство України: регіональна стилістика і ритуальність</p> <p>2.7. Види хатніх прикрас і їх ритуалістика</p> <p>2.8. Ритуальність виробів народного мистецтва</p> <p>Форма контролю – екзамен</p> <p>Методи навчання:</p> <p>Вербальний (лекція, діалог)</p> <p>Практичний метод (семінар, практичне заняття, екскурсія)</p> <p>Наочний метод (демонстрація презентацій, відео, майстер-клас)</p> <p>Самостійна робота з навчально-методичною літературою (конспект, виконання презентацій, підбір зображень, вивчення методики підготовки курсової роботи, анотації, статті);</p> <p>– інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні);</p>

**Інформаційне забезпечення
з фонду та репозитарію
НАКККІМ**

Основна: (Базова)

1. Біляшівський М.Ф. Українське народне мистецтво. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2017. 168 с.
2. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. / ред.: Г. Скрипник. Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Т. 3. Мистецтво XIX століття. Київ: ІМФЕ, 2009. 346 с.
3. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України; голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. Т. 4: Народне мистецтво та художні промисли XX ст. Київ: ІМФЕ, 2011. 512 с.: іл.
4. Методика мистецтвознавчої експертизи (загальна частина) [Новікова К.В, Міщенко І.І., Солодовніков І.В. та ін.]. К.: ДНДЕКІ МВС України, 2019. 73 с.
5. Народне мистецтво Карпат / альбом ілюстр. С. К. Маковський передм. М. Р. Селівачов; упоряд. О. О. Савчук. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2019. 128 с., 110 табл. іл.
6. Тимофієнко В. Архітектура і монументальне мистецтво: терміни поняття. Київ: Головкивархітектура, 2002. 470 с.
7. Тищенко О.Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII–XVIII ст.): навч. посіб. для студ. вузів мистецтв та культури. Київ: Либідь, 1992. 189 с.: іл. URL: <http://uartlib.org/allbooks/istoriya-ukrayinskogo-mistetstva/o-r-tishhenko-dekorativno-prikladne-mistetstvo-shidnih-slovyan-davnoruskoyi-narodnosti/> (дата звернення 10.01.2021).
8. Українське народне декоративне мистецтво: навчальний посібник Р.В. Захарчук-Чугай, Є.А. Антонович. Київ: Знання, 2012. 342 с.

Додаткова:

1. Данченко О.С. Невмируще джерело: Бесіди про українське народне мистецтво. Київ: Мистецтво, 1975. 191 с.
2. Лащук Ю. Українські кахлі IX-XIX ст. Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ Закарпат. обл. управління по пресі, 1993. 76 с. [4] с.: іл.
3. Матейко К. Український народний одяг: Етнографічний словник. Київ: Наукова думка, 1996. 196 с.
4. Сидорович С.Й. Художня тканина Західних областей УРСР. Київ: Наукова думка, 1979 р. 160 с.
5. Стельмащук Г. Традиційні головні убори українців. Київ: Наукова думка, 1993. 240 с.
6. Українське гутне скло / Ф. С. Петрякова; АН УРСР, Державний музей етнографії та художнього промислу. Київ: Наукова думка, 1975. 160 с.
7. Шевченко Э. Народна деревообробка в Україні. Словник народної термінології. Київ, Артанія, 1997, 312 с.
8. Шмагало Р. Світовий та український художній метал. Львів: Априорі, 2015. 420 с.

Додаткові інформаційні ресурси (інтернет ресурси):

1. <http://www.nbu.gov.ua/> Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
2. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України
3. <http://library.nakkkim.edu.ua/> електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

	<p>4. http://www.etnolog.org.ua/ Інститут мистецтвознавства фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України</p> <p>5. http://nplu.org/article.php?id=2 – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого.</p>
<p>Локація та матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторії 201 (18), 206 (7), 003 (15) НАКККіМ, комп'ютери, монітор, предмети експертизи та інша наочність, мультимедійна техніка</p> <p>Національний музей українського народного декоративного мистецтва</p> <p>Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків</p> <p>Національний історико-культурний заповідник «Києво-Печерська лавра»</p> <p>Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»</p> <p>Музей театрального, музичного та кіномистецтва</p>
<p>Кафедра</p>	<p>Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп. 18, каб. 203)</p>
<p>Інститут</p>	<p>Інститут практичної культурології та арт-менеджменту</p>
<p>Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)</p>	<div data-bbox="667 1256 1018 1603" data-label="Image"> </div> <p>Несен Ірина Іванівна, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи, кандидат історичних наук</p> <p>Автор колективних монографій, каталогів виставок, методичних матеріалів, понад 100 публікацій, присвячених проблемам українського декоративно-вжиткового мистецтва і традиційної культури.</p> <p>Учасник міжнародних (Україна, Італія, Голландія, Німеччина) і всеукраїнських конференцій, симпозіумів.</p> <p>Автор виставкових і музейних експозицій. Організатор низки Науково-практичних конференцій</p> <p>Підвищення кваліфікації за програмою «Технології у навчальний процес закладів вищої мистецької освіти» (2019, НАКККіМ).</p>

Свідоцтво про підвищення кваліфікації 12 СС 02214142 / 001743–19.

Протягом 2018–2021 років вийшло друком 25 публікацій, серед них:

1. Традиційне гончарство Житомирщини: проблеми дослідження збереження. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Імплементация конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки та перспективи» (20–21 грудня 2017 р.). Київ, 2018. С. 50–55.
2. Лаврентій Крщонович: начерки до портрету митця епохи бароко. Художня культура і мистецька освіта: традиція та сучасність. Матеріали Міжнародної науково-творчої конференції. Київ: НАКККіМ, 2018. С. 138–140.
3. Українське народне житло в контексті проблеми синтезу мистецтва. Мистецтвознавчі записки. Зб. Наук. Пр. Вип. 36. К. : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. С. 77–82.
4. Архітектоніка костюму: теорія понять. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство. Матеріали міжнародного симпозіуму, присвяченого 50-річчю Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 6.06.2019 року. Київ: НАКККіМ, 2019, С. 381–382.
5. Український традиційний костюм у контексті архітектоніки моделей. Український мистецтвознавчий дискурс : Колективна монографія/ за аг. Ред. д.і.н. В.В. Карпова; НАКККіМ. Рига: Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2020. С. 292–305.
6. Стилiстичні особливості театральних костюмів Анатолія Петрицького у виставах за мотивами творів Миколи Гоголя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 33. Дрогобич: Гельветика, 2020. С. 1–10.
7. Проблема змістів і формотворення театального вбрання для п'єси Оскара Вайльда: на прикладі комедії «Як важливо бути серйозним». Міжнародна науково-практична конференція «Культурологія та мистецтвознавство: точки дотику та перспективи розвитку». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27–28 листопада 2020 р. Венеція, 2020. С. 209–213.
8. Джерела змістів театального костюму авангардних вистав: зображеннями костюмів балету «Парад» (1917 р.). Міжнародна науково-практична конференція «Спеціалізовані і мультидисциплінарні дослідження». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 11 грудня 2020 р. Амстердам. Голландія. 2020. С. 94–98.
9. Синтез мистецтв. Навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2020. 120 с.
10. Експертиза предметів та атрибутів: Культурна атрибутика. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 021 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Київ:

	<p>НАКККіМ, 2021. 39 с.</p> <p>11. Особенности стилистики костюма в символистском театре. Scientific Collection Interconf+. Theory and Practice of Science: Key Aspects. Rome. Italy. 7–8.04.2021. № 49. P. 418–422.</p> <p>12. Stage Costume And Problems Of Theatrical Symbolizm In Ukraine Based On The Premiere Performance Of Drama “Stone Host” By Lesya Ukrainka In 1914. Linguistics and Culture Review. 2021 5(S4). P. 819-831</p> <p>13. Semiotic Codes of the Costume in the Political Theater Performances in the USSR of the 1930s. Art: metamorphoses and discourses. Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. P. 143–162.</p>
Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності).	Дисципліна дозволяє студенту отримати важливі для успішної самореалізації за спеціальністю знання та навички з проблем декоративно-ужиткового мистецтва.
Політика академічної доброчесності	Всі учасники освітньої діяльності дотримуються політики академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ, що запорукою якості освіти.
Лінк на дисципліну	У 2020-2021 навчальних роках у навчальному процесі використовувався Google Classroom з навчально-методичними матеріалами.

Розробник

_____ Несен Ірина Іванівна
підпис, піб

Обговорено на засіданні групи забезпечення освітньої програми

Гарант освітньої програми

_____ Міщенко Ірина Іванівна
підпис, піб

Затверджено

Завідувач кафедри

_____ Федорук Олександр Касьянович
підпис, піб

Інституту практичної культурології та арт-менеджменту

Директор інституту

_____ Дичковський Степан Іванович